

LV

LV

LV

EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 31.3.2010
COM(2010) 135 galīgā redakcija
VOL. I

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

Komisijas 2010. gada darba programma

Laiks rīkoties

SATURS

1.	Ievads — jauna ēra	3
2.	Krīzes pārvarēšana un Eiropas sociālās tirgus ekonomikas atbalstīšana	4
2.1.	Krīzes pārvarēšana	4
2.2.	„Eiropa 2020” pamatiniciatīvu sekmēšana	5
2.3.	Eiropas vājo punktu novēršana un trūkstošie posmu aizpildīšana	6
3.	Pilsoņu programma — Cilvēki Eiropas rīcības centrā	7
3.1.	Pilsoņu Eiropas izveide	7
3.2.	Atvērta un droša Eiropa	8
3.3.	Ilgtermiņa sabiedrībai nozīmīgu jautājumu risināšana	8
4.	Ārējā programma — saliedēta un ietekmīga Eiropas Savienība	9
4.1.	Spēcīga un saliedēta ārējā pārstāvība — ES kā globālo procesu dalībiece	9
4.2.	Eiropas tirdzniecības programmas padziļināšana	9
4.3.	ES kaimiņattiecību, paplašināšanās un attīstības politika	9
5.	ES mehānismu un darba metožu modernizēšana	10
5.1.	Lietpratīgs regulējums — politikas efektivitātes nodrošināšana	10
5.2.	Informācijas sniegšana par Eiropu	11
5.3.	ES finanšu shēmas pielāgošana politiskajām prioritātēm	11
6.	Secinājums: Turpmākais ceļš	13

1. IEVADS — JAUNA ĒRA

Eiropas Savienībai 2010. gads ir jaunas ēras sākums.

To skāra smaga krīze: kopienas, pilsoņi un uzņēmumi visā Eiropā tika pakļauti lieliem spiedieniem. Pārbaudījumam tika pakļauta arī Eiropas solidaritāte. Eiropas Savienība apzinājās tajā pastāvošo savstarpējo atkarību un kopīgiem spēkiem pārvarēja krīzi; tāda pati apņēmība un vienotība tagad tai ir jāparāda attiecībā uz nākotni.

Rīkoties tāpat kā līdz šim nav risinājums. Savienība tagad saskaras ar lielākām problēmām nekā pirms lejupslīdes. Mūsu rīcības brīvība ir ierobežotāka, un pārējās pasaules valstis nestāv uz vietas. Mums jāmacās no pieredzes un jāpārveido mūsu politika dažādās jomās.

Krīzes rezultātā mēs esam skaidri sapratuši, ka Eiropa var gūt panākumus, ja tā rīkojas kopīgi — kā Savienība. Eiropai nav citu iespēju — tai jāveic tūlītēji pasākumi, lai pārvarētu krīzi un risinātu tādus ilgtermiņa uzdevumus kā globalizācija, klimata politika un sabiedrības novecošana, lai tādējādi kompensētu nesenos zaudējumus, atgūtu konkurētspēju un ES atkal būtu uz ilgtspējīgas izaugsmes ceļa.

Līdz ar Lisabonas līguma stāšanos spēkā, jaunā Eiropas Parlamenta ievēlēšanu un jaunās komisāru kolēģijas iecelšanu ES rīcībā tagad ir vajadzīgie instrumenti.

Tagad tas ir politiskās gribas jautājums — Eiropas Komisija ir gatava uzņemties šo uzdevumu. Komisijas priekšsēdētāja Barrozu 2009. gada septembrī iesniegtās politiskās pamatnostādnes izraisīja diskusijas par to, kādam jābūt Eiropas turpmākajam virzienam un kādi konkrēti pasākumi tai būtu jāveic. Komisāru amatu kandidātu iztaujāšana Eiropas Parlamentā un apstiprināšanas balsojums bija patiens Eiropas demokrātijas mirklis, jo tika noteiktas kopīgās vērtības un nodrošināta plaša piekrišana turpmākajām ES iniciatīvām. Ciešā sadarbība ar Eiropadomi un citām ES iestādēm arī ir palīdzējusi rast vienotību par turpmāko virzību.

Jaunā Komisija savu darbu koncentrēs četros galvenajos darbības virzienos:

- krīzes pārvarēšana un Eiropas sociālās tīrģus ekonomikas atbalstīšana,
- pilsoņu programmas izstrāde, kurā cilvēki ir Eiropas rīcības centrā,
- vērienīgas un saskaņotas globāla mēroga ārējās programmas izstrāde,
- ES darba instrumentu un darba metožu modernizēšana.

Šajā pirmajā darba programmā galvenā uzmanība ir pievērsta stratēģisku iniciatīvu īstenošanai 2010. gadā. Tajā ir iekļauts papildināms saraksts ar iniciatīvām, kas apsveramas turpmākajiem gadiem, tādējādi nodrošinot gan prognozējamību Eiropas Parlamentam un Padomei, kā arī ieinteresētajām personām, un elastību, kas vajadzīga, lai pielāgotos mainīgiem apstākļiem. Šīs iniciatīvas ir paredzētas ne tikai steidzamu problēmu risināšanai un rezultātu ātrai gūšanai, bet arī tādas Eiropas nākotnes veidošanai, kas pilsoņiem nāktu par labu ilgtermiņā. Īstenojot iniciatīvas, Komisija noteiks ES virzienu nākamajā desmitgadē, kā tas izriet no „Eiropa 2020” stratēģijas un pašreiz procesā esošā darba pie ES nākamā budžeta sagatavošanas.

2. KRĪZES PĀRVARĒŠANA UN EIROPAS SOCIĀLĀS TIRGUS EKONOMIKAS ATBALSTĪŠANA

Pirmā jaunās Komisijas politiskā darbība bija iniciatīvas “Eiropa 2020 — stratēģija gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei”¹ ierosināšana, kas ir pamatā tās darbam. Tajā ir parādīts veids, kā ES var izkļūt no krīzes un virzīties pa ilgtspējīgākas un dinamiskākas izaugsmes ceļu, sasniedzot augstu nodarbinātības līmeni, produktivitāti un sociālo kohēziju.

Eiropadomes pavasara sanāksmē pagājušajā nedēļā tika apstiprināti galvenie „Eiropa 2020” stratēģijas elementi. Tā aicināja Eiropu uzņemties stingru vadību un kopīgu atbildību par šo stratēģiju. Šī pieeja ir balstīta uz skaidriem ES un dalībvalstu mērķiem, jaunu ekonomikas politiku un pamatiniciatīvu izstrādi, kas būtu par pamatu ES un dalībvalstu kopīgajam darbam galvenajās nozarēs². Eiropadomes jūnija sanāksmē paredzēts apstiprināt stratēģijas pamatelementus, un pēc tam Komisija sadarbosies ar dalībvalstīm, lai šos rezultātus sasniegtu. Turpmākajos mēnešos un gados tiks veikti konkrēti pasākumi, lai ieviestu šo jauno stratēģiju, ar kuru Komisijas darbam 2010. gadā tiek noteiktas trīs galvenās prioritātes.

2.1. Krīzes pārvarēšana

Saistībā ar pašreizējo ekonomikas un finanšu situāciju Komisija ir ierosinājusi stratēģiskus risinājumus, kuru mērķis ir šāds:

- stiprināt ekonomikas uzraudzību un koordināciju un uzlabot pārvaldību euro zonā: saistībā ar Eiropadomes jūnija sanākumi Komisija ierosinās priekšlikumus tam, kā uzlabot politikas koordināciju, lai saistībā ar Stabilitātes un izaugsmes pakta stiprinātu mūsu finanšu uzraudzības sistēmu, ar stingrākiem politikas ieteikumiem novērstu makroekonomikas nelīdzsvarotību, tostarp konkurētspējas atšķirības, un ar integrētu pieeju (stratēģiskā iniciatīva Nr. 1) samazinātu finansiālo neaizsargātību,
- palīdzēt, lai publiskās finanses atkal būtu uz ilgtspējīgākas izaugsmes ceļa: Komisija nesēn saistībā ar Stabilitātes un izaugsmes pakta iesniedza vērtējumu par valstu stabilitātes un konverģences programmām, kurā tika norādīti veidi, kā stiprināt fiskālo konsolidāciju. Tiks turpināti uzraudzības pasākumi, un tie tiks labāk saskaņoti ar „Eiropa 2020” stratēģijas turpmākiem pasākumiem, ko veiks šajā rudenī,
- nodrošināt stabilus un atbildīgus finanšu tirgus, kas nāktu par labu ekonomikai kopumā: Komisija un pārējās ES iestādes iegulda daudz darbu, lai nodrošinātu, ka līdz 2011. gada sākumam būtu ieviesta jaunā Eiropas uzraudzības struktūra, kas ļautu pienācīgi aptvert starptautiskos finanšu tirgus un ātri identificēt sistēmiskos riskus. Līdz vasarai likumdevējiem jāvienojas arī par priekšlikumiem par kapitāla prasībām bankām un citiem ieguldījumu fondu pārvaldniekiem. Papildus šim darbam jāierosina jauni priekšlikumi, lai pabeigtu darbu tādās jomās kā atvasināto finanšu instrumentu tirgus (stratēģiskā iniciatīva Nr. 2), spekulatīva pārdošana un kredītsaistību nepildīšanas mijmaiņas līgums (stratēģiskā iniciatīva Nr. 3), noguldījumu garantiju sistēma (stratēģiskā iniciatīva Nr. 4), tirgus ļaunprātīga izmantošana (stratēģiskā iniciatīva Nr. 5), efektīvi krīzes pārvarēšanas

¹ COM(2010) 2020, 3.3.2010.

² Saistībā ar „Eiropa 2020” stratēģiju tika ierosinātas septiņas pamatiniciatīvas: „Inovācijas Savienība”, „Jaunatne kustībā”, „Digitālā programma Eiropai”, „Resursu ziņā efektīva Eiropa”, „Rūpniecības politika globalizācijas laikmetā”, „Jaunu prasmju un darbavietu programma” un „Eiropas platforma cīņai pret nabadzību”.

instrumenti (stratēģiskā iniciatīva Nr. 6) un papildu kapitāla prasības (stratēģiskā iniciatīva Nr. 7). Turklāt Komisija ierosinās pamatnostādnes par banku maksātspējas fondu izveidi kā iespējamajiem krīzes pārvarēšanas līdzekļiem; tajās būs ietverta tāda iespēja kā nodokļa piemērošana finanšu iestādēm (stratēģiskā iniciatīva Nr. 8). Paralēli Komisija veiks vajadzīgos pasākumus, lai tad, kad atveseļošanās būs stabilizējusies, ārkārtas pasākumus pakāpeniski pārtrauktu.

2.2. „Eiropa 2020” pamatiniciatīvu sekmēšana

Turpmākajos mēnešos tiks veikti konkrēti pasākumi, lai, cieši sadarbojoties ar attiecīgajiem Padomes sastāviem un ieinteresētajām personām, precizētu „Eiropa 2020” pamatiniciatīvas. Komisija savus priekšlikumus izklāstīs šādos paziņojumos:

- „Digitālā programma Eiropai” (stratēģiskā iniciatīva Nr. 9): šajā iniciatīvā tiks noteiktas prioritātes, lai paātrinātu ātrgaitas interneta izplatību un pilnībā izmantotu iespējas, kādas digitālā tehnoloģija piedāvā mājsaimniecībām un uzņēmumiem,
- „Rūpniecības politika globalizācijas laikmetā” (stratēģiskā iniciatīva Nr. 10): šajā iniciatīvā tiks noteiktas prioritātes, lai uzlabotu uzņēmējdarbības vidi, īpaši MVU, un atbalstītu stingra un ilgtspējīga rūpnieciskā pamata izveidi, kas var konkurēt pasaules mērogā,
- „Eiropas Pētniecības un inovāciju plāns” (stratēģiskā iniciatīva Nr. 11): šajā „Inovatīvas Savienības” pamatiniciatīvā būs noteiktas prioritātes, lai uzlabotu pamatnosacījumus Eiropas pētniecībai, radošumam un inovācijai, tostarp ekoinovācijai. Tas sekmēs Eiropadomes rudens sanāksmē paredzētās diskusijas,
- „Jaunatne kustībā” (stratēģiskā iniciatīva Nr. 12): šajā iniciatīvā tiks noteiktas prioritātes, lai uzlabotu izglītības sistēmu, Eiropas augstākās izglītības sistēmu padarītu pievilcīgāku un jauniešiem sniegtu pieeju vairāk mobilitātes programmām. Krīze jo īpaši ir skārusi jaunāko paaudzi. Paziņojums par „jaunatnes nodarbinātību” (stratēģiskā iniciatīva Nr. 13) būs politisks risinājums tam, lai jauniešiem būtu lielākas nodarbinātības iespējas, tiktu sekmēta stažēšanās un apmācība, un būtu vieglāk pāriet no izglītības uz darba tirgu,
- „Jaunu prasmju un darbavietu programma” (stratēģiskā iniciatīva Nr. 14): šajā iniciatīvā tiks norādītas prioritātes, lai modernizētu darba tirgus, sekmējot darba ņēmēju mobilitāti un visas dzīves laikā attīstot iemaņas un prasmes, lai tādējādi palielinātu nodarbinātību un nodrošinātu labāku atbilstību starp darba piedāvājumu un pieprasījumu,
- „Eiropas platforma cīņā pret nabadzību” (stratēģiskā iniciatīva Nr. 15): šajā iniciatīvā tiks noteikts, kā nodrošināt to, ka izaugsme un darbavietas nāk par labu pēc iespējas vairāk cilvēkiem, lai tādējādi nabadzībā dzīvojošie iedzīvotāji varētu aktīvi iesaistīties sabiedriskās dzīves norisēs. Iniciatīvas pamatā īpaši būs 2010. Eiropas gadā gūtā pieredze saistībā ar nabadzības apkarošanu un sociālās atstumtības novēršanu.
- Tiks turpināts darbs arī pie pamatiniciatīvas „Resursu ziņā efektīva Eiropa”. Tās mērķis ir nodalīt izaugsmi no resursu izmantošanas, kas Eiropai nodrošinās konkurences priekšrocības. Šāda pieeja ES palīdzēs ne tikai labi funkcionēt pasaulē, kurā ir zemas oglekļa emisijas un ierobežoti resursi, bet arī novērst klimata pārmaiņas, vides degradāciju, bioloģiskās daudzveidības samazināšanos un radīt ilgtspējīgāku mobilitāti. Komisija strādās pie plāna, kurā tiks noteiktas galvenās veicamās darbības, lai sasniegtu noteikto 20 % enerģijas ietaupījuma mērķi, tostarp celtniecības un transporta nozarē, un pie

stratēģijas, lai nodrošinātu drošu, ilgtspējīgu un konkurētspējīgu energoapgādi mājāsaimniecībām un uzņēmumiem. Komisija pārskatīs arī Energoresursu nodokļu direktīvu, lai energoproduktiem piemērotu nodokli atbilstīgi to enerģētiskajai vērtībai un oglekļa emisiju līmenim. Komisija 2010. gadā

- izstrādās plānu tam, kā Eiropa līdz 2050. gadam var kļūt par zema oglekļa satura, resursu ziņā efektīvu un klimata ziņā noturīgu ekonomiku, jo īpaši attiecībā uz enerģētikas un transporta nozares dekarbonizāciju, lai nodrošinātu ilgtermiņa regulējumu politikai un ieguldījumiem, tostarp veiktu analīzi par to, kādi pasākumi jāveic, lai praksē līdz 2020. gadam panāktu samazinājumu par 30 %, un kādi scenāriji ir vajadzīgi 2030. gadam,
- strādās pie tā, lai nodrošinātu, ka ilgtspējīga, produktīva un konkurētspējīga lauksaimniecība sniedz būtisku ieguldījumu „Eiropa 2020” stratēģijas īstenošanā, ņemot vērā lauku rajonu izaugsmes un nodarbinātības potenciālu un vienlaicīgi nodrošinot godīgu konkurenci. Lauksaimniecība ir būtisks faktors ne tikai ekonomiskai, sociālai un teritoriālai kohēzijai, bet arī, lai garantētu nodrošinātību ar pārtiku. Šis darbs skars tādus jautājumus kā pārtikas un atjaunojamās enerģijas ražošanas bāze un lauku apvidu dinamisms, un tas būs par pamatu, lai pētītu kopējās lauksaimniecības politikas nākotnes iespējas (stratēģiskā iniciatīva Nr. 33),
- tiecoties pēc ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas, sagatavos kohēzijas politikas gaidāmo reformu saskaņā ar „Eiropa 2020” stratēģiju, lai sadarbībā ar valsti, reģionālajiem un vietējiem dalībniekiem modernizētu ES ekonomiku; šajā kontekstā piektajā kohēzijas ziņojumā tiks izpētīts, kādas iespējas pastāv attiecībā uz kohēzijas politiku pēc 2013. gada (stratēģiskā iniciatīva Nr. 34).
- Komisija šobrīd gatavo arī pamatu kopējās zivsaimniecības politikas fundamentālai reformai, lai radītu apstākļus patiesi dzīvotspējīgai un ilgtspējīgai ES zivrupniecībai, un izstrādātu integrētas jūrniecības politiku.

2.3. Eiropas vājo punktu novēršana un trūkstošie posmu aizpildīšana

Lai atbalstītu „Eiropa 2020” pamatiniciatīvu īstenošanu un atbildētu uz Eiropadomes pavasara sanāksmē izteikto aicinājumu, Komisija ir apņēmusies aizpildīt Eiropas trūkstošos posmus un novērst Eiropas vājās vietas. Šajā saistībā 2010. gadā īpaši ir paredzētas šādas stratēģiskās iniciatīvas:

- paziņojums par atkārtotu vienotā tirgus aktivizēšanu (stratēģiskā iniciatīva Nr. 16). Tas būs balstīts uz secinājumiem ziņojumā, ko priekšsēdētājs Barrozu ir uzdevis veikt profesoram Monti, un tas kalpo par pamatu, lai saistībā ar vienotā tirgus pastāvēšanas divdesmito gadadienu 2012. gadā izstrādātu plašu tiesību aktu kopumu vienotam nākotnes tirgum,
- regula par tulkošanas prasībām attiecībā uz turpmāko ES patentu, kas paredzēts, lai risinātu būtiskas tulkošanas problēmas, kas jānovērš, lai ES patents varētu kļūt par realitāti (stratēģiskā iniciatīva Nr. 17),
- baltā grāmata par transportu (stratēģiskā iniciatīva Nr. 18). Tajā tiks noteikta stratēģija un rīcības plāns transporta politikas un transporta infrastruktūras jomā nākošajā desmitgadē; tās mērķis ir panākt ilgtspējību transporta nozarē, saistībā ar ko jāveic pasākumi, lai

novērstu konkurētspējas trūkumus, virzītos uz tādu transporta sistēmu, kas ir mazāk atkarīga no fosilā kurināmā, un panāktu uzlabojumus saistībā ar materiālu drošumu, drošību un darba apstākļiem,

- tiesību aktu kopums par enerģētikas infrastruktūru (stratēģiskā iniciatīva Nr. 19). Tajā tiks noteiktas prioritātes attiecībā uz viedo tīklu ES starpsavienošanu un attīstību.

Vienlaicīgi Komisija strādās pie tā, lai nodrošinātu, ka tās rīcībā esošie instrumenti ir pietiekami, lai palīdzētu īstenot 2020. gada redzējumu. Tajā pašā laikā ES tiesību aktu pienācīga īstenošana ir būtiska saistībā ar ES politikas īstenošanu un ES pilsoņu un uzņēmumu tiesību vienlīdzīgu aizsardzību. Tādēļ vienotā tirgus tiesību aktu labāka īstenošana un piemērošana, tostarp „pakalpojumu direktīvas” īstenošana, ir nozīmīgs mērķis.

3. PILSOŅU PROGRAMMA — CILVĒKI EIROPAS RĪCĪBAS CENTRĀ

ES pastāvēšanas jēga ir uzlabot tās pilsoņu labklājību un sekmēt to interešu ievērošanu. Pilsoņu vajadzības, bažas un jautājumi ir dažādi, un mūsdienu pasaulē tie ir strauji attīstās. Vairāki Lisabonas līgumā iekļautie nosacījumi palīdzēs pilsoņu intereses izvirzīt ES darbību centrā un konkretizēs Eiropas pilsonības jēdzienu.

Būtisks šīs politikas programmas elements ir Stokholmas programma — “atvērta un droša Eiropa pilsoņu un viņu aizsardzības labā”, ko Eiropadome pieņēma savā 2009. gada decembra sanāksmē. Komisija tagad īstenošanai iesniegs (stratēģiskā iniciatīva Nr. 20) visaptverošu rīcības plānu (2010.-2014. gads), lai nodrošinātu, ka pilsoņi labāk sajūt brīvības, drošības un tiesiskuma telpas sniegtās priekšrocības.

3.1. Pilsoņu Eiropas izveide

Balstoties uz Lisabonas līgumu, jaunā Komisija jau ir uzsākusi būtiskas iniciatīvas: tā ir ierosinājusi ieviest “pilsoņu iniciatīvu”, saskaņā ar kuru pilsoņiem tiktu piešķirtas tiesības pieprasīt ES iestāžu rīcību, un tā ir bruģējusi ceļu, lai ES varētu pievienoties Eiropas Cilvēktiesību konvencijai, tādējādi stiprinot pamattiesību ievērošanu visā Eiropā. Turklāt 2010. gadā tiks iesniegts paziņojums par ES pamattiesību politiku.

Komisija savus nesenos priekšlikumus papildinās ar jauniem priekšlikumiem, lai uzlabotu pilsoņu procesuālās tiesības.

Komisija 2010. gadā turpinās atbalstīt priekšlikumus, kas jau ir iesniegti ES likumdevējai iestādei, un papildināt savu pilsoņu programmu ar šādām iniciatīvām:

- priekšlikums par jurisdikciju un spriedumu izpildi civillietās un komercietās (stratēģiskā iniciatīva Nr. 21). Ar to tiks uzlabota tiesas nolēmumu atzīšana pāri robežām,
- priekšlikums pārskatīt darba laika direktīvu (stratēģiskā direktīva Nr. 22): tas būs balstīts uz pieredzi, kas gūta no darba devēju un darba ņēmēju notiekošajām apspriedēm, lai precizētu un grozītu spēkā esošos tiesību aktus,
- Eiropas tiesiskās telpas, tostarp līgumtiesību pamatprincipu (stratēģiskā iniciatīva Nr. 23), izstrāde un izpēte par to, kādi šķēršļi pastāv attiecībā uz pilsoņu brīvu pārvietošanos (stratēģiskā iniciatīva Nr. 24).

Tiks sagatavoti priekšlikumi, lai precizētu norīkoto darba ņēmēju direktīvas īstenošanu un risinātu jaunus uzdevumus, piemēram, personas datu aizsardzība (stratēģiskā iniciatīva Nr. 25). Vienlaicīgi Komisija 2010. gadā sāks padziļinātu politikas saskaņotības analīzi kolektīvās tiesiskās aizsardzības jomā un uzsāks **sabiedriskās apspriedes** par kopējiem tiesiskiem principiem un konkrētiem jautājumiem, kuriem jābūt par izejas punktu ES turpmākiem priekšlikumiem par kolektīvo tiesisko aizsardzību. Komisija strādās arī pie priekšlikumiem par to, kā noziedzīgos nodarījumos cietušajiem nodrošināt labāku aizsardzību.

3.2. Atvērta un droša Eiropa

Rīcības plānā, ar ko ievieš Stokholmas programmu, īpaša uzmanība tiks pievērsta pārobežu noziedzības novēršanai, un tajā tiks apvienota kopējā imigrācijas un patvēruma politika. Rīcības plāns aptvers šādas jomas:

- cīņa pret organizēto noziedzību, terorismu un citiem draudiem, nodrošinot labāku policijas un tiesu iestāžu sadarbību, tostarp ES iekšējās drošības stratēģiju (stratēģiskā iniciatīva Nr. 26),
- imigrantu integrēšana, risinot nelegālās imigrācijas jautājumu un uzlabojot imigrācijas plūsmu pārvaldību, tostarp izmantojot integrētu pieeju attiecībā uz ES robežu pārvaldību.

3.3. Ilgtermiņa sabiedrībai nozīmīgu jautājumu risināšana

Eiropas sabiedrība saskaras ar vairākām ilgtermiņa tendencēm, kurām būs tieša ietekme uz pilsoņu ikdienas dzīvi, tostarp jauno tehnoloģiju izplatība, imigrācija un sabiedrības novecošana, klimata pārmaiņu radītās sekas un vides apdraudējums. Sabiedriskajai politikai jārisina problēmas saistībā ar šīm tendencēm — jāsamazina to riski un jāizmanto to sniegtās iespējas turpmākajās iniciatīvās. Šīs tendences ir rūpīgi jāanalizē un jāiesaista plašs ieinteresēto personu loks. Komisija uzsāks publiskas diskusijas un sāks darbu pie šādiem jautājumiem:

- pensija nākotnē: Komisija iesniegs Zaļo grāmatu (stratēģiskā iniciatīva Nr. 27), kurā tiks izskatītas iespējas, lai nodrošinātu pensiju ilgtspēju un atbilstību, ņemot vērā sabiedrības novecošanu, mobilitātes shēmas Eiropā un finanšu tirgu darbību,
- vajadzība turpināt legālās imigrācijas politikas attīstību, lai mazinātu sabiedrības novecošanas problēmu un stiprinātu Eiropas konkurētspēju, kā arī izstrādāt jaunu integrācijas politiku,
- jauna ES bioloģiskās daudzveidības stratēģija: Komisija iesniegs paziņojumu (stratēģiskā iniciatīva Nr. 28), kurā tiks izklāstīti konkrēti pasākumi, kas ES būtu jāapsver, lai izpildītu starptautiskās saistības, kuras tā ir uzņēmusies, un mazinātu spiedienu uz ekosistēmu,
- ES ātrās reaģēšanas spēja: Komisija iesniegs paziņojumu par ES reaģēšanas spēju katastrofu gadījumos (stratēģiskā iniciatīva Nr. 29), lai uzlabotu ES reaģēšanu katastrofu gadījumos.

Tiks uzsāktas arī sabiedrības diskusijas par zinātnes progresu tādos jautājumos kā dzīvnieku klonēšana, biotehnoloģija un nanotehnoloģija.

4. ĀRĒJĀ PROGRAMMA — SALIEDĒTA UN IETEKMĪGA EIROPAS SAVIENĪBA

Kā lielam politiskam, ekonomiskam un tirdzniecības spēkam ES pilnībā jāpilda tās uzdevums starptautiskā mērogā. Lai ES varētu paust vienprātīgu nostāju un lai to sadzirdētu, tai ir vajadzīgas lielas ambīcijas, laba saskaņotība un stingra disciplīna. Lisabonas līgumā ir paredzēti jauni instrumenti, lai Eiropas intereses pasaulē varētu labāk atspoguļot, un šie instrumenti ES ir jāizmanto pilnībā.

4.1. Spēcīga un saliedēta ārējā pārstāvība — ES kā globālo procesu dalībniece

Saskaņā ar Lisabonas līgumu 2010. gadā tiks veikti jauni ārēji pasākumi. Jaunais Augstā pārstāvja amats, jaunā skaidrība jautājumos par ES ārējo pārstāvību un Eiropas Ārējās darbības dienesta izveide piešķirs ES ārpolitikai jaunu dinamismu un fokusu. Kā ES ārējam pārstāvim ārpus KĀDP/ESDP un kā atbildīgajai par politisko pasākumu dažādās jomās ierosināšanu un īstenošanu Komisijai ir būtiska loma saistībā ar ES ārpolitikas ambīciju sasniegšanu.

Viena no galvenajām atziņām, kas gūta globālās krīzes rezultātā, ir tāda, ka ES lielums un euro zona ir būtiski faktori globālās politikas veidošanā. Lisabonas līgumā ir paredzēta ES saliedētāka ārējā pārstāvniecība, lai nodrošinātu, ka ES loma starptautiskā mērogā atbilstu tās ekonomiskajai nozīmei. Komisija ierosinās apvienot Eiropas pārstāvniecību starptautiskajās finanšu iestādēs.

4.2. Eiropas tirdzniecības programmas padziļināšana

Starptautiskā tirdzniecība ir viens no izaugsmes, nodarbinātības un ieguldījumu Eiropas Savienībā virzītājspēkiem un līdz ar to tā ļoti lielā mērā ir Eiropas pilsoņu interesēs. ES ir apņēmusies panākt, ka sabiedrība un tirgi ir atvērti, un tā ir apņēmības pilna aizsargāt Eiropas iedzīvotāju intereses. Tā turpinās darbu pie tā, lai samazinātu šķēršļus, kādi pastāv attiecībā uz starptautisko tirdzniecības un ieguldījumu plūsmu.

Komisija iesniegs paziņojumu, kurā tiks izklāstīta „Eiropa 2020” tirdzniecības stratēģija (stratēģiskā iniciatīva Nr. 30). Tajā galvenā uzmanība īpaši tiks pievērsta šobrīd procesā esošo daudzpusējo un divpusējo tirdzniecības sarunu noslēgšanai, pašreizējo nolīgumu labākai īstenošanai, tirdzniecības uzsākšanas iniciatīvām uz nākotni vērstās nozarēs, piemēram, augsto tehnoloģiju produkti un pakalpojumi, vides tehnoloģijas un pakalpojumi un starptautiskā standartizācija. Prioritāri būs arī priekšlikumi attiecībā uz augsta līmeņa stratēģisko dialogu, lai apspriestu tādus jautājumus kā tirgus pieejamība, reglamentējošie noteikumi, nelīdzsvarotība pasaules mērogā, klimata politika un enerģētika, vide un piekļuve izejmateriāliem un starptautiskā standartizācija. Komisija strādās arī pie tā, lai stiprinātu tās divpusējās attiecības ar galvenajiem tirdzniecības partneriem, piemēram, ASV, Ķīnu, Japānu un Krieviju.

4.3. ES kaimiņattiecību, paplašināšanās un attīstības politika

Līgumā ES paredzēta īpaša atbildība par brīvības, stabilitātes un labklājības sekmēšanu tās apkaimē. Komisija ir apņēmusies attīstīt ES īpašās attiecības ar kaimiņvalstīm, balstoties uz Savienības vērtību ievērošanu, un tās mērķis ir sekmēt ciešu ekonomisko sadarbību. Komisijas dienesti šajos jautājumos cieši sadarbosies ar EĀDD.

Komisija ir arī apņēmusies vadīt paplašināšanās procesu. Progress sarunu virzībā būs atkarīgs no kandidātvalstīs panāktā progresa, jo īpašs uzsvars tiek likts uz tiesiskuma ievērošanu.

Starptautiskās attīstības programmas izpilde būs viena no Komisijas galvenajām prioritātēm: tajā tiks ierosināts ES rīcības plāns laikposmā līdz 2015. gada augstākā līmeņa sanāksmei par Tūkstošgades attīstības mērķiem (stratēģiskā iniciatīva Nr. 31). Komisija joprojām saglabā Monterejas mērķus attiecībā uz oficiālo attīstības palīdzību un Parīzes deklarāciju, kā arī Akras rīcības programmu par atbalsta efektivitāti. Ir sākti konkrēti pasākumi, lai nodrošinātu atbalsta efektivitāti, atbildību un konsekvētu sinerģiju starp attīstības politiku un politiku tādās jomās kā migrācija, drošība, klimata politika un enerģētika, pārtikas nodrošinājums, piekļuve veselības aprūpei un izglītībai.

5. ES MEHĀNISMU UN DARBA METOŽU MODERNIZĒŠANA

Šajā darba programmā ir izklāstītas jaunas iniciatīvas, taču Komisija galveno uzmanību savā darbā 2010. gadā vēršīs uz esošo politikas instrumentu efektīvu izmantošanu un to modernizēšanas veicināšanu.

5.1. Lietpratīgs regulējums — politikas efektivitātes nodrošināšana

Visas ES iestādes un dalībvalstis kopīgi ir atbildīgas par augstas kvalitātes tiesiskā regulējuma nodrošināšanu pilsoņiem un uzņēmumiem. Eiropas līmenī īstenotajām iniciatīvām būtu jāparāda skaidra ES pievienotā vērtība, un tām jābūt samērīgām pēc savas darbības jomas un veida. Komisija ir ieviesusi vairākus lietpratīga regulējuma instrumentus, lai nodrošinātu, ka tā tas patiešām ir. Tagad ir pienācis laiks veikt turpmākas būtiskas pārmaiņas saistībā ar šo instrumentu praktisku piemērošanu, tie ir pilnībā jāiekļauj reglamentējošajā ciklā, lai tādējādi sasniegtu efektīvus politikas mērķus. Lai sagatavotu stratēģiskās iniciatīvas, starpdepartamentu darba grupas nodrošinās iekšējo koordināciju un uzraudzīs to izstrādi, sākot no ietekmes novērtējuma līdz attiecīgās iniciatīvas koncepcijai un pabeigšanai.

Ietekmes novērtējums

Salīdzinājumā ar starptautisko paraugpraksi mūsu ietekmes novērtējuma sistēmas paredzamība un efektivitāte ir laba. Par prioritāti tagad tiks noteikts tas, lai sistēma pilnībā izmantotu savu potenciālu gan attiecībā uz tās darbības jomu, gan saturu. Ietekmes novērtējumā ir jāietver visas Komisijas iniciatīvas, kurām ir būtiska ietekme, tostarp deleģēto un īstenošanas tiesību aktu priekšlikumiem. Pašreizējā ekonomiskajā situācijā ietekme uz nodarbinātību un sociālo jomu ir īpaši svarīga, un Komisija strādās pie tā, lai stiprinātu šāda veida ietekmes analīzi.

Lai uzlabotu darbu pie ietekmes novērtējumu pārredzamības, Komisija visām iniciatīvām, kurām visticamāk būs nozīmīga ietekme, sagatavos plānus. Ieinteresētās personas tiek iedrošinātas izmantot šos plānus, gatavojot savu ieguldījumu politikas veidošanas procesā.

Ex-post novērtējums un regulāras atbilstības pārbaudes

Esošo tiesību aktu sistemātiska *ex-post* pārbaude ir būtiska, lai nodrošinātu, ka mūsu politikas virzieni veido saskaņotu sistēmu un efektīvi sasniedz to izvirzītos mērķus. Laika gaitā pilnīgs *ex-post* novērtējums būs vajadzīgs, lai pārskatītu būtiskus tiesību aktus, kas jāiekļauj turpmākās Komisijas darba programmās.

Lai pašreizējais regulējums būtu atbilstīgs savam mērķim, Komisija ar šo gadu, izmantojot atbilstības pārbaudes, sāks pārskatīt visu tiesību aktu kopumu izraudzītajās politikas jomās.

Mērķis ir identificēt pārmērīgus apgrūtinājumus, pārklājumus, trūkumus, nekoncekvenci un/vai novecojošus pasākumus, kas var būt radušies laika gaitā. 2010. gadā tiks sākti izmēģinājuma projekti četrās jomās: vide, transports, nodarbinātības un sociālā politika, kā arī rūpniecības politika.

Vienkāršošana, administratīvā sloga samazināšana un priekšlikumu atsaukšana

Tiesību aktu vienkāršošana un administratīvā sloga mazināšana arī turpmāk būs prioritātes, un tās pilnībā jāiekļauj lietpratīga regulējuma procesā. Komisija jau ir iesniegusi priekšlikumus, kas aptver darbības jomas ārpus 2012. gada mērķa, t.i., administratīvo slogu samazināt par 25 %, un turpmākajos gados tā ir apņēmusies turpināt darbu. Īpaša uzmanība tiks pievērsta darba uzraudzīšanai Eiropas Parlamentā, Padomē un dalībvalstīs, jo uzņēmumi labumu no šā darba jutīs tikai tad, kad likumdevējas iestādes šos priekšlikumus būs pieņēmušas un tie būs īstenoti valsts līmenī. Vienlaicīgi turpmākajos gados Komisija ierosinās 46 vienkāršošanas priekšlikumus (skatīt III pielikumu). Turklāt Komisija paredz atsaukt vairākus IV pielikumā uzskaitītos priekšlikumus.

Īstenošana

Viens no Komisijas galvenajiem uzdevumiem ir panākt to, lai ES tiesību akti Savienībā tiktu pilnībā īstenoti. Vajadzības gadījumā Komisija turpinās iejaukties, tostarp, veicot juridiskus pasākumus, lai nodrošinātu spēkā esošo tiesību aktu pilnīgu un pareizu īstenošanu. Turklāt Komisija stiprinās savus centienus, lai palīdzētu dalībvalstīm savlaicīgi un pareizi īstenot jaunus tiesību aktus.

5.2. Informācijas sniegšana par Eiropu

Informācijas sniegšana par Eiropu pārredzamā un pieejamā veidā ir priekšnosacījums, lai pilsoņi varētu piedalīties Savienības demokrātiskajā dzīvē, kā arī tam, lai Eiropas iedzīvotāji pilnībā apzinātos iespējas, kādas sniedz ES politika. Par šo uzdevumu atbildība jāuzņemas visām ieinteresētajām personām dažādos līmeņos, un Komisija labprātīgi uzņemsies savu atbildības daļu. Papildus vispārējai informācijas sniegšanas un saziņas darbam Komisija īpašu uzsvaru liks uz trīs kopīgajām saziņas prioritātēm: virzība uz ekonomikas atveseļošanu un jaunu izaugsmes avotu piesaiste; klimata politika un enerģētika; Lisabonas līguma darbošanās pilsoņu labā.

5.3. ES finanšu shēmas pielāgošana politiskajām prioritātēm

ES budžetam jāpalīdz risināt galvenās problēmas, ar kurām Eiropa saskaras, un saistībā ar galveno politikas mērķu sekmēšanu tam ir patiesa pievienotā vērtība. Savas plašākās politikas plāna ietvaros Komisija šogad ierosinās budžeta pārskatīšanu (stratēģiskā iniciatīva Nr. 32), lai izpētītu, kā ieviešot izmaiņas saistībā ar budžeta neizlietoto atlikumu, prioritātēm un procedūrām Eiropas nodokļu maksātāji var gūt pēc iespējas lielāku labumu, un veidotu procesu līdz nākamajai daudzgadu finanšu shēmai.

Saistībā ar vispārējo sagatavošanās darbu nākamajai daudzgadu finanšu shēmai Komisija 2010. gadā vedīs padziļinātas sarunas ar ieinteresētajām personām par galveno ES izdevumu politikas jomu virzienu nākotnē. To mērķis būs izvērtēt līdzšinējos sasniegumus un uzdevumus laikposmā pēc 2013. gada, lai saņemtu ieinteresēto personu viedokļus par politikas turpmāko virzību un lai novērtētu, kāda ir ES budžeta nozīme, lai šajās politikas jomās visā ES tiktu gūti efektīvi rezultāti. Šis darbs būs balstīts uz pamatnostādņēm par budžeta pārskatīšanu un tiks iekļauts darbā saistībā ar Komisijas 2011. gada priekšlikumu sagatavošanu nākamajai daudzgadu finanšu shēmai.

Šajā saistībā esošie instrumenti ekonomikas attīstībai būtu vēlreiz jāizskata, lai iesniegtu priekšlikumus nākamajai finanšu shēmai, kā arī būtu jāizpēta jauni veidi, kā gūt vislielāko labumu no ES privātajiem un valsts ieguldījumiem, piemēram, ar Eiropas Investīcijas bankas starpniecību.

Paralēli šai stratēģiskajai pieejai Komisija turpinās uzlabot pareizu finanšu pārvaldību, vienlaicīgi vienkāršojot īstenošanas regulējumu, lielu uzsvaru liekot uz rezultātiem, pievienoto vērtību un rentabilitāti ES izdevumu pārvaldībā. Uzmanība joprojām tiks pievērsta tam, lai tiktu uzlabota un ieviesta pareiza, stabila, saskaņota un rentabla pārvaldība un kontroles sistēmas gan Komisijā, gan dalībvalstīs. Komisija turpinās arī savas pārdomas par OLAF nākotni.

6. SECINĀJUMS: TURPMĀKAIS CEĻŠ

Jaunās Komisijas pirmajā darba programmā ir izklāstīti tās mērķi un apņemšanās 2010. gadam un turpmāk. Tā pievēršas steidzamu jautājumu risināšanai un nosaka politikas virzību, lai reaģētu uz gaidāmajām problēmām, tādējādi liekot pamatu turpmākajam darbam atlikušajā pilnvaru laikā.

Lai veicinātu dialogu, nodrošinātu prognozējamību un pārredzamību, minētai darba programmai ir šādi pielikumi:

- saraksts, kurā iekļautas stratēģiskās iniciatīvas, ko Komisija apņemas īstenot 2010. gadā (I pielikums),
- svarīgākie priekšlikumi, kas apsverami 2010. gadā un turpmāk un ir pagaidu prognozes atlikušajam pilnvaru laikam (II pielikums),
- vienkāršošanas priekšlikumu un atcelšanas priekšlikumu saraksts (III un IV pielikums).

Komisija pārskatīs savu darba programmu katru gadu, nosakot jaunas ikgadējās stratēģiskās iniciatīvas un attiecīgā gadījumā pielāgojot daudzgadu perspektīvu, ņemot vērā jaunus apstākļus, tostarp sagatavošanas darba rezultātus un izpildes pārskatīšanu.

Komisija tagad cieši sadarbosies ar Eiropas Parlamentu un Padomi, kā arī ieinteresētajām personām, lai nodrošinātu līdzatbildību par vispārējo pieeju un atsevišķām iniciatīvām. Šī Komisija vēlētos, lai tās darba programma būtu stūrakmens kopējā starpiestāžu plānošanā, kas ierosināta saskaņā ar Lisabonas līguma 17. panta 1. punktu. Saistībā ar 2010. gada darba programmas attīstīšanu un īstenošanu Komisija visu laiku risinās dialogu ar ES iestādēm un ieinteresētajām personām.